చీమలు పెట్టిన పుట్టలు

మెల్లగా సాగిపోతున్న రెండెద్దుల బండిలో బిడ్డల నిద్దర్నీ చెరొకవైపున పడుకోబెట్టుకుని, గత జీవితాన్ని గురించి ఆలోచిస్తూ కూర్చుంది కల్యాణి

ఎక్కడో దూరంగా కనిపిస్తున్న పడమటి కొండచాటున అస్తమించిన లోకబాంధవుడి కెంపురంగులు కొన్ని యింకా ఆకాశాన అలముకునివుండబట్టి సరిపోయిందిగానీ లేకుంటే ఆ పాటికి లోకం కారుచీకటిలో మునిగిపోయి వుండేది

వెంకట్రామయ్య తన చావుని గురించి కలగన్నవాడిలా చనిపోవడానికి నాలుగైదు నెలలు ముందుగా తొందరపడి కుమార్తెకి పెళ్ళిచేసేశాడు లేకుంటే కల్యాణి బ్రతుకు ఎలా పరిణమించి వుండేదని ఊహించడం కష్టం ఎవరెరుగుదురు, ఈ జీవితగాధ ఈ విధంగా కాకుండా మరొక విధంగా పరిణమించి వుంటే ఏమై వుండేదన్న విచిత్ర ప్రశ్నకి సమాధానం!

కల్యాణి పెళ్ళి ఆమె అనుకున్నంతకంటే వైభవంగానే జరిగింది. కానీ అందుకు కారణం వెంకట్రామయ్య ప్రయోజకత్వమని మాత్రం చెప్పడానికి వీల్లేదు. ఆయన సంపాదించిన ఆస్తికంటే చేసిన అప్పులు ఎక్కువ. ఊరూరా గాజుబుడ్డీలతో నింపిన బీరువాలతో డాక్టర్లు వెలిసిన తర్వాత వెంకట్రామయ్యకు తాత ముత్తాతలనుంచీ సంక్రమించిన వైద్యవృత్తి ఉదరపోషణకు వెరవు చూపించలేకపోయింది. అందుచేత అతని సాంసారిక జీవితమంతా లోటు బడ్జెటుని పూర్తిచేయడమెట్లా అన్న నిరంతర సమస్యని ఎదుర్కోవడంతోనే సరిపోయింది కానీ చనిపోకముందు అతడొకటి రెండు అద్భుతమైన పనులు చేసి మరీ చనిపోయాడు తన తరువాత అటు తన కుమారుడికిగానీ, యిటు తన కుమార్తెకుగానీ జీవితం సమస్యలా కాకుండా, వడ్డించిన విస్తరిలా ఆనందప్రదం కావాలని ఆ వృద్ధుడు తన చివరి రోజుల్లో చాలా తాపత్రయపడ్డాడు. అతడి కోరిక నెరవేరడానికి పరిస్థితులు అనుకూలించాయి

తను శాశ్వతంగా కళ్ళుమూసుకోడానికిక ఆరునెలల ముందు ఒకానొక కేసులో సాక్ష్యం చెప్పవలసివచ్చి వెంకట్రామయ్య కోర్టుకి హాజరయ్యాడు. ఆరోజు అమావాస్య. మధ్యాహ్నం రెండుగంటలవరకూ కోర్టు పనితోనే సరిపోయింది. ఆ తరువాత తర్పణం వదలుకోడానికి ఆయన ఆదరాబాదరాగా బస్తీకి ప్రక్కనే ప్రవహిస్తున్న ఏటివైపు వెళ్తూ, మార్గమధ్యంలో ఒక చింత చెట్టుక్రింద పచ్చికపైన పడుకుని అటూ ఇటూ దొర్లుతూ అపసోపాలు పడుతున్న ముసలాతడి నొకణ్ణి చూచాడు ఆ వృద్ధుడి దురవస్థ కళ్ళబడేసరికి వెంకట్రామయ్య అమావాస్యనీ, తర్పణాన్నీ మరచిపోయి పచ్చికపైన తన పైపంచ పరచి కానుగ కొమ్మలతో తలగడ అమరించి రోగిని పంచపైన పడుకోబెడుతూ "ఏమైందండీ! ఎందుకిలా బాధపడుతున్నారు?" అని ప్రశ్నించాడు

"ఎందుకైతే నీకెందేవయ్యా! నువ్వేం ఆర్చేవా, తీర్చేవా" అంటూ ఆ వృద్ధుడు ముఖం మరోవైపుకు త్రిప్పుకున్నాడు.

"ఆర్చాగలను, తీర్చాగలను మీ కెందుకా సందేహం! జబ్బేమిటో చెప్పండి ఆతరువాత చూద్దురుగాని" అన్నాడు వెంకట్రామయ్య

మధురాంతకం రాజారాం

రోగి యించుక విస్మయంతో వెంకట్రామయ్యని చూస్తూ "నువ్వేం వైద్యుడివా?" అన్నాడు.

"అవును. నేను నాటువైద్యుణ్ణి. బ్రతుకు గడవడమే దుర్లభమైపోయిన నాటువైద్యుణ్ణి నేను"

రోగి తనని పట్టి పీడిస్తున్న వ్యాధిని గురించి చెప్పాడు: "నాలుగేళ్ళయింది ఈ కడుపునొప్పి కనబడి! ఇదేం మాయదారి జబ్బో ఆ దేవుడికే ఎరుక! ఎన్నో మందులు తిన్నాను. నయం కాలేదు. నాలుగుసార్లు ఆపరేషన్ జరిగింది. గుణం కనిపించలేదు. నిన్నటి మాపానికి ఉదయంనుంచీ సాయంత్రంవరకు నరకయాతన పడ్డానంటే నమ్ము. తెల్లవారి బస్సులో యిక్కడికొచ్చాను. పెద్ద డాక్టరుగారు చూచి మళ్ళీ ఆపరేషన్ జరగాలన్నాడు ఈసారి ఆపరేషన్ మాట వినేసరికి నా ఒళ్ళు కంపించిపోయింది ఈ బాధతో చచ్చిపోయినాసరే ఆపరేషన్ మాత్రం వద్దని మనసులో స్థిరపరచుకున్నాను ఏదో వాళ్ళిచ్చిన మందు గుక్కెడు త్రాగి స్నానంచేస్తే ఏమైనా నొప్పి తగ్గుతుందేమోనని యిలా వచ్చాను ఇక్కడికి వచ్చేసరికి నొప్పి మరింత తీవ్రమయింది. పన్నెండు గంటలనుంచీ యిక్కడే పడి వున్నాను."

వెంకట్రామయ్య తన జీవితకాలంలో రోగులకోసం తయారుచేసిన మందులు చాలా తక్కువ. ఆయనదగ్గర రెండు మూడు సీసాల నిండుకు ఏవో చూర్ణాలు కొన్ని, నాలుగైదు కట్టుమాత్రలు, ఒకటి రెండు లేహ్యాలు యింతమాత్రమే వుండేవి. లెక్కా పక్కా లేని అసంఖ్యాకమైన రోగాలన్నింటికీ ఆయన ఈ మందులే వాడేవాడు. అవి నయమైతే నయమయ్యేవి. లేకపోతే లేదు. తను రాయి వైద్యుడని గాని, ఇంగ్లీషు వైద్యాలు తన వైద్యంముందు బలాదూరని గానీ వెంకట్రామయ్య ఎప్పుడూ సవాలుకు పోలేదు. అతనిది సహజంగా నమ్ర స్వభావం

వెంకట్రామయ్య భుజంపైనుంచీ సంచిని చేతికి తీసుకుని చుట్టుప్రక్కలా కలయజూచి ఏదో ఆకు పెరికి తెచ్చి ఒక చూర్ణాన్ని అందులో వేసి ఒక రాయిపైన దంచి "బాబూ! వైద్యో నారాయణోహరిః అనుకుంటూ ఈ మందు కాస్త మ్రింగి వేయండి. ఆతరువాత మీ అదృష్టం. నా అదృష్టం" అన్నాడు

విచిత్రం జరిగింది! మందు గొంతుకవెంట దిగజారిన పది నిమిషాల్లోనే రోగికి గుణం కనిపించింది. అతడు లేచి కూచుని వెంకట్రామయ్యవైపు తెల్లబోయి చూచాడు.

"ఏమండీ! కొంచెమైనా తగ్గిందా" అన్నాడు వెంకట్రామయ్య.

"నిదానించు చెబుతాను" అంటూ రోగి లేచి చెట్టుమొదలు కానుకుని కూర్చున్నాడు

మెల్లమెల్లగా పది, యిరవై, ముప్పై నిమిషాలు గడచిపోయాయి. రోగిముఖంలో బాధాచిహ్నలు క్రమక్రమంగా మాయమైపోయాయి. మనసు కృతజ్ఞతతో నిండిపోయిందేమో మరి, అతడు వెంకట్రామయ్యని దగ్గరికి పిలిచి తనప్రక్క కూర్చోమన్నాడు జేబులోనుంచీ రెండు పది రూపాయలనోట్లు తీసి అతడి చేతిలో పెట్టబోయాడు

వెంకట్రామయ్య చేతిని వెనక్కి తీసుకుంటూ "అబ్బే! నా మందు కంత విలువెక్కడిదండీ! రెండో మూడో యిప్పిం

★ చీమలు పెట్టిన పుట్టలు ★

ఉండి. అదే నాకు దండి! లేనిపోని దురాశలకు పోతే వైద్యం ఫలించదు బాబూ!" అన్నాడు

డబ్బు జేబులో వేసుకుని రోగిష్టివృద్ధుడు చేతులు జోడించి "అయ్యా వైద్యుడూ! మనిషంటే నువ్వయ్యా మనిషివి" అన్నాడు

"అబ్బే! అగం లేదండీ! నాకూ ఆశ వుంది. కానీ మితిమీరకుండా జాగ్రత్తపడుతుంటాను" అన్నాడు వెంకట్రామయ్య

"ఇదిగో, ఇలా చూడు. ఇంకెవరైనా ఈ జబ్బు నింత త్వరగా నయం చేసి వుంటే యాభై, అరవై యిచ్చేదాకా వదలి వుండేవారుకారు. ఓయ్ లోకమంటే ఏమిటో తెలియని వైరాగీ! ఈ ఋజువర్తనవల్ల అన్నం దొరుకుతుందనుకోవడం శుద్ధ భ్రమ! యాచించడానికి వెళ్లినప్పుడుకూడా దాత పెంపు సొంపులకు తగినంత దానాన్ని అడగాలన్నారే! నేను వ్రేలి వ్రేలికీ వేసుకున్న ఉంగరాల్ని చూచి, చేతుల్లో మెడలో తగిలించుకున్న బంగారు కంటెల్ని చూచి నువ్వు నేనిచ్చిన యిరవై రూపాయల్ని మారుమాట్లాడకుండా తీసి జేబులో వేసుకోగూడదూ! పోనీలే నీకు ప్రాప్తి లేదు"

"మీరు కలిగినవాళ్లు కాబట్టి మీదగ్గర ఎంత పుచ్చుకున్నా ఫరవాలేదని నే ననుకోలేను బాబూ! నా కష్టానికి ప్రతిఫలం నాకు ముట్టితే చాలు" అన్నాడు వెంకట్రామయ్య.

"ఈమాట మొదటిసారిగా నీ నోట వింటున్నాను షావుకారు రంగధామయ్యని గురించి నువ్వు విన్నావుకదూ! అతడికి బిడ్డలు లేరనీ, వడ్డీ వ్యాపారంలో అతడు అతడి తాత ముత్తాతలు గడించిన లక్షలకు ఉత్తరాధికారి లేడనీ, ఆ ఆస్తిని పిసరైనంత వరకూ కాజేయడానికి అతడి మిత్రులు, బంధువులు ఎందరో ప్రయత్నిస్తున్నారనీ ఈ విషయాలన్నీ ఈ ప్రాంతంలో ఎవరికి తెలియనివి! ఆ రంగధామయ్యని నేనే! ఏమయ్యా వైద్యుడా! ఇప్పుడైనా తీసుకుంటావా ఈ యిరవై రూపాయలు?" అంటూ రంగధామయ్య మళ్ళీ డబ్బు పైకి తీశాడు

"ఇప్పుడేం తొందర! ఉండనివ్వండి బాబూ! జబ్బు పూర్తిగా నయమైం తర్వాత తీసుకుంటాను" అన్నాడు వెంకట్రామయ్య

ఆరోజు సాయంత్రం బస్సులో వెంకట్రామయ్య రంగధామయ్యని వెంటబెట్టుకుని స్వగ్రామం చేరుకున్నాడు.

కల్యాణి వడ్డించగా ఇద్దరు వృద్ధులూ భోజనం చేశారు నాగరాజు ఆరుబయట మంచాలు వేశాడు వెన్నెల పాలారబోస్తోంది. రంగధామయ్య తాంబూలం నములుతూ వున్నట్టుండి తలపైకెత్తి "వెంకట్రామయ్యా! ఇలా నా మంచంపైకి వచ్చి కూచుంటావూ" అన్నాడు

"ఏం బాబూ! మళ్ళీ కడుపునొప్పి ఏమైనా." అంటూ వెంకట్రామయ్య దగ్గరికి వచ్చాడు

"కాదులే, ఇది వేరే సంగతి ఎందుకడుగుతున్నానో తరువాత చెబుతాగానీ, మొదట నా ప్రశ్నకి సమాధానం చెప్పు మీరు ములకనాటివారేకదూ!"

"అవునండీ!"

"గోత్రం, సూత్రం చెబుతావూ!"

వెంకట్రామయ్య చెప్పాడు.

"అంతా సరిపోయింది చూడు వెంకట్రామయ్యా, నీకేం ఆక్షేపణ లేకపోతే నేను మీ నాగరాజుని దత్తు తీసుకుంటాను"

"ఏమిటి బాబూ! ఏమన్నారు!" వెంకట్రామయ్య నోరు తెరిచింది తెరిచినట్టే వుండిపోయింది

"ఎందుకో చెప్పలేను వెంకట్రామయ్యా! నీతో నాకు పరిచయం కలిగి ఒక్క రోజైనా కాలేదు. మీ యింట్లో అడుగు పెట్టి ఒక్క ఝామైనా కాలేదు. కానీ మీ కుటుంబంపట్ల నాకేదో మాటల్లో చెప్పరానంత ఆత్మీయత ఏర్పడిపోయింది. మీ అమ్మాయి నన్ను బాబయ్యా అని పిలుస్తోంటే నా మనసు ఏ ఆనందలోకాల్లోనో తేలిపోయినట్టుంది. శుభస్య శీఘ్రం అన్నారు ఆమె కొక సంబంధాన్ని చూడు ఇటు పెళ్ళి—అటు దత్తస్వీకరణ రెండూ ఒకేసారి జరిగిపోవాలి" అన్నాడు రంగధామయ్య

వెంకట్రామయ్య కుమార్తెకి సంబంధం కోసం ఊళ్లన్నీ గాలించాడు మంచి వరుడు గనుక కుదిరినట్టయితే తను స్వయంగా రెండు మూడు వేల రూపాయలు కట్నం యిచ్చి, లక్షణంగా కళ్యాణి పెళ్ళి జరిపించగలనని రంగధామయ్య చెప్పినప్పటికీ, అతని డబ్బును తన కుమార్తె పెళ్ళికట్నంకోసం వాడుకోవడం వెంకట్రామయ్యకు మనస్కరించలేదు. ఆది నుంచీ ఆయన్ను అంటిపెట్టుకుని వుండిన అమాయకత్వం వరనిర్ణయంలో సైతం విడిచిపెట్టలేదు టీచర్సు ట్రెయినింగు స్కూల్లో ఉపాధ్యాయుడుగా తయారౌతున్న ఒక సన్నటి, ఎర్రటి మామూలురకం అబ్బాయిలో తన అల్లుడికి కావలసిన లక్షణాలన్నీ వెంకట్రామయ్యకు కనిపించాయి.

ఒక శుభముహూర్తాన తిరుచానూరు మంగతాయారుపాదసన్నిధిలో ముద్దుల పెళ్ళికూతురు కళ్యాణికీ, తారాజువ్వలా ఎప్పుడో ఒకనాటికి ఆకాశానికి ఎగరలేకపోతానా అన్నట్టు బిక్కు బిక్కుమని శ్రీమంతులైన బంధువుల్ని చూస్తూ కూర్చున్న రాధాపతికీ పెళ్ళి జరిగిపోయింది.

అంతకు ముందురోజే నాగరాజు షావుకారు రంగధామయ్యగారి దత్తపుత్రుడై, హఠాత్తుగా తనపై ప్రసరించిన శ్రీదేవి అనురాగ వీక్షణాల పన్నీటిజల్లు ఈ చెంపకు ఆ చెంపకు కొట్టడంవల్ల నేమో ఉక్కిరిబిక్కిరై తబ్బిబ్బుపడిపోసాగాడు.

2

"ఇంకా ఎంతదూరముందన్నా ఊరు?" నాగుల్ని అడిగింది కల్యాణి.

"ఎంతో ఎక్కడిదమ్మా! ఇదిగో ఈ గుట్టవుంది చూచారూ, దీన్ని దాటుకోగానే నిమ్మలచెరువు చెరువు మరవ దాటుకుంటే చింత తోపు తోపు దాటుకుంటే ఊరు." అన్నాడు నాగులు

డొంక దారిలో బండి పడుతూ లేస్తూ పోతున్నది. రెక్కలు గట్టుకుని లోకాన్ని ముట్టడించిన కారుచీకట్లు వున్నట్టుండి మాయమైపోసాయి తూరుపు కొండ శిఖరంపైన ఆకాశం క్రమక్రమంగా ఎరుపెక్కసాగింది చల్లగా చంద్రుడు పైకి వచ్చి ప్రకృతికి గిలిగింతలు పెట్టాడు.

వెన్నెల సర్వసామాన్యంగా ప్రాణులన్నింటికీ ఆనందదాయిని అది విషాదభరితమైన కల్యాణిహృదిలో కూడా గతించిపోయిన కొన్ని దివ్యానుభూతుల స్మృతుల్ని పైకి తోడింది

ఆరోజు రాత్రి.

ఆమెకు పెళ్ళయి యింకా ఒక నెల కూడా కాలేదు. భర్త ఊరినుంచీ వచ్చాడు అతడి రాకకోసం అప్పుడామె ఎదురుచూడలేదు న్యాయానికతడు పదిరోజుల తర్వాత వచ్చివుండవలసింది ఆ రాత్రి కూడా వెన్నెల కాసింది. సరిగ్గా ఇలాటి వెన్నెలే! ఇంటివెనుక జాజిమల్లెపందిరిక్రింద కూర్చున్నప్పుడు "ఏమండీ! వస్తున్నట్టు జాబైనా వ్రాశారు కాదేం" అని ఆమె అడిగింది రాధాపతి ఇలా అన్నాడు "రాకపోకలన్నీ నా నిర్ణయంపైనే జరిగితే, నా నిర్ణయాన్ని ఎప్పటికప్పుడే నీకు తెలిసేవాడిని కల్యాణీ! నేను బొత్తిగా అస్వతంత్రుడినైపోయాను ఏదో ఒక యింద్రజాలం ప్రభావానికి నేను లోనైపోయాను. ఈ యింద్రజాల మెక్కడుందో చెప్పమంటావా? నీలో. స్పష్టంగా చెప్పాలంటే నీ కళ్ళలో."

సిగ్గుపడిపోయింది కల్యాణి!

రాధాపతి అప్పటికీ యిప్పటికీ వెన్నెల్లో కూచున్నప్పుడల్లా ఆ మాట చెబుతూనే వుంటాడు.

అందుచేత ఆ మాట పాతబడిపోలేదు. ఆ

[illegible]రాగం, ఆ ఆదరం ఇంకా కల్యాణికి నూతనంగానే వుంటాయి.

కానీ కాలం గడిచిపోయింది. జీవితం కల్యాణి అనుకున్నంత సౌఖ్యవహం మాత్రం కాలేదు. సంతానం కోసం ఏడుకొండలలెక్క ముడుపు చెల్లించకముందే, ఇరుగింటి పొరుగింటి బిడ్డల్ని దండకెత్తుకుని పసిపాపల సాన్నిధ్యంలో బ్రతుకంతా హాయిగా గడచిపోగలదని ఊహాగానాలు సాగించకముందే ఆమె యిద్దరు బిడ్డల తల్లయింది. నెల కరవై రూపాయల సంపాదనలో పల్లెగాక పట్నమూ గాని పేట కొంపలో వంటసామానునుంచీ, పాలడబ్బాల వరకూ అన్నీ కొనుక్కుంటూ బ్రతుకు నీడ్చడం ఆమెకి భారంగా తోచడానికి ఎంతోకాలం పట్టలేదు.

బ్రతుకు లేకపోతే బడిపంతుల్లయ్యేవారట మును పెప్పుడో! ఇప్పుడా వుద్యోగం దొరకడానికి కూడా బ్రహ్మప్రయత్నం కావలిసి వస్తోంది. ట్రెయినింగు అయినప్పటి నుంచీ, ప్రయత్నించగా ప్రయత్నించగా ఒక డిస్ట్రిక్టుబోర్డు ఛాన్సు దొరికింది. ఆ ఛాన్సు దొరికిన మూడు నెలలకే వేసవి సెలవులొచ్చాయి. సెలవుల్లో జూనియర్ మోస్టు టీచర్లనందరినీ ఊస్టు చేసి పారేశారు.

ఆ తరువాత రాధాపతి ఎక్కడైనా స్వంతంగా ఒక స్కూలు ప్రారంభించుకుంటే బాగుంటుందేమోనని తలపోశాడు. ఎయిడెడ్ స్కూళ్ళమీద ప్రభుత్వానికి చిన్నచూపున్నమాట నిజమే అయినా బాగా కృషిచేసే వుపాధ్యాయుడికి అలాటి స్కూళ్ళల్లో ప్రతిఫలం ముట్టకపోదనే నమ్మకంతో అతడు దాదాపు రెండువేల కడప వరకూ వున్న ఒక వూళ్ళో స్కూలు ప్రారంభించి రికగ్నిషన్ తెప్పించుకున్నాడు. ఈ ఎయిడెడ్ స్కూలుకు, అంతకు పూర్వం నుంచీ వున్న బోర్డుస్కూలుకు ఆదిలో కొంచెం పోటీ చెలరేగి రానురానూ తగ్గిపోయింది. విద్యాబోధనలో ఎయిడెడ్ స్కూలుకు ప్రథమస్థానం లభించినప్పటికీ, అత్యవసరాలైన బోధనోపకరణాలు సైతం లేకపోవడంవల్లనూ, కట్టడం బొత్తిగా పాతబడిపోయి శిధిలావస్థలో వుండడంవల్లనూ అది పైఅధికారుల మన్ననకు నోచుకోలేకపోయింది. ఎలాగైనా ఒక అయిదు వందల రూపాయలతో అయినా డంకణాల పూరికొంపయినా వేసుకోకపోతే పాఠశాలని చెట్లక్రింద నడపవలసిన దుర్గతి తటస్థించుతుందేమోనని రాధాపతి లోలోపల తపించిపోసాగేడు.

“ఏం కల్యాణీ! మీ అన్నయ్య నింతవరకూ మన మెప్పుడూ యాచించలేదు. ఇప్పుడైనా మనం ఆయన్ని ఉచితంగా యివ్వమని అడుగబోవడం లేదు. అప్పుగా అయిదు వందల రూపాయలివ్వమను. కావాలంటే వడ్డీ కూడా.’ కల్యాణి ముఖంలో అలముకుంటున్న కోపచ్ఛాయల్ని చూచి రాధాపతి అర్ధోక్తిలోనే ఆగిపోయాడు.

“చెప్పండి చెప్పండి నిలిపేశారెందుకు? మనం యిచ్చే వడ్డీతో నేగదూ ఆయన బతుకు సాగుతోంది! ఐనా యింత పుల్ల విరిచినట్టు మాట్లాడగూడదండీ!” అంది కల్యాణి.

“అదిగో! అప్పుడే భద్రకాళిలా మారిపోతే నే నేం చెప్పను! నే నిప్పుడు మాట్లాడుతున్నది మీ అన్నయ్యతో కాదు; నీతో. ఆయన వుచితంగానే మన కా డబ్బు యివ్వగలిగితే మరీ సంతోషం.”

కల్యాణి ఫలానా రోజు సాయంత్రం రానున్నదనీ, స్టేషనుకి బండి పంపించమనీ రాధాపతి నాగరాజుకు జాబు వ్రాశాడు.

3

చెరువుకట్టమీద బండి హఠాత్తుగా ఆగింది. ఎద్దులు బెదరి బండిని దారి తప్పించబోయాయి. నొగమీద కూచున్న నాగులు అసాధ్యుడు. అతడు పగ్గాలు బిగబట్టి వలపటెద్దుని అడుగైనా ముందుకు వెళనీకుండా ఆపి, దాపటెద్దుని వీపుమీద చరిచి “ఈ పాడు చెరువుకట్టపైన పుట్టలు బలిసిపోతున్నాయండమ్మగారూ! నేను చూస్తానే వున్నానుగా, ఈ పుట్టల్లో కోడెత్రాచులు బుసకొడుతుంటాయి. ఒకటిప్పుడిలా పరుగెత్తింది. ఎద్దులు బెదిరిపోయాయి” అన్నాడు.

“పాము ఎదురయిందా నాగులూ! అయ్యో, అది అపశకునమే!” అంది కల్యాణి.

“శకునాలెవరు నమ్ముతారండమ్మా ఈ కాలం! బాబుగారు ఎక్కడికైనా బయల్దేరుతారనుకోండి. పెంపుడు పిల్లి అడ్డంరాకుండా వుండదు. అది వచ్చిందికదా అని ఆయన పని చెడిపోయిందెప్పుడు? అదంతా ఒక పిచ్చి” నాగులు ఒక్క ఉదాహరణంతో శకునశాస్త్రాన్ని కొట్టిపారేశాడు.

కల్యాణి బిక్కుబిక్కుమంటున్న గుండెతో చెరువు కట్టపైన పుట్టల్ని చూడసాగింది. పుట్టల వెనుక నిండిన చెరువుపైనుంచీ, కట్టక్రింద కనుచూపు మేరాకా పండి సాపుగా క్రిందికి వ్రాలిన వరిమళ్ళపైనుంచీ చల్లనిగాలి మెల్లగా వీస్తోంది. ఆ చెరువు నిండి ఆ పొలాలు పండితే చనిపోయిన రంగధామయ్య కట్టించిన గరిసెలు నాలుగూ నిండుతాయి. ఊళ్లో రావిచెట్టుక్రింద నెలకొనివున్న రాములవారి భజనగుడి తాలూకు అర్చకమాన్యమూ, మంగలిమాన్యమూ మినహాయిస్తే మిగతా పొలాలన్నింటినీ కొనివేసి ట్రాక్టర్లతో కయ్యలను తీర్పించి వాన కోసం ఎదురుచూస్తూ కూచోవలసిన అవసరం లేకుండా రెండు పెద్దబావుల్ని త్రవ్వించి రంగధామయ్య తన [illegible] చెరువుక్రింద ఒక అమూల్యమైన ఆస్తిని సంపాదించిపెట్టాడు. రంగధామయ్యగానీ అతడి పూర్వులుగానీ ఏ పనిచేసినా అలాగే చేశారు. ఇళ్లు కట్టాలనుకుంటే నాలుగైదు మహీడీలకు సరిపోగల కర్రసామాన్లను దూలాలుగా త్రావులుగా తలుపులుగా ద్వారబంధాలుగా తీర్పించి కొట్టాల్లో పదిలం చేశారు. ఒక పూరిపాక వేసే సరిపోయే చోట మంగుళూరు పెంకులు తెప్పించి శాశ్వతంగా వుండిపోయేటట్టు పెద్ద పెద్ద కొట్టడీలు కట్టారు. వెండి సామానుపైన మోజు పడినప్పుడు వీశలు వీశలుగా వెండికొని బత్తుల చేత పాత్రలు పళ్ళేరాలు చేయించారు. ఇక బంగారం సంగతి సరేసరి! నిరిమంగా నివగా లెవరికీ తెలియదు గానీ ఆయింట్లో బంగారు వుంగరాలు మాత్రం ఒక్క శేరు నిండా వున్నాయని అమ్మలక్కలు ఆశ్చర్యంతో చెప్పుకోవడం పరిపాటి.

బండి [illegible] దిగుతుండగా బాబు లేచి కూచుని “ఇంకా ఎంతదూరం పోవాలమ్మా!” అన్నాడు.

కల్యాణి చెదరిపోయిన బాబు ముంగురుల్ని సవరిస్తూ “ఊరి దగ్గరికి వచ్చేశాం బాబూ! అదిగో, ఆ చింతచెట్లు సందులో నుంచీ మామయ్యగారి మేడ కనబడుతోంది చూడు” అంటూ దూరంగా ఎక్కడో గంభీరంగా నిలిచివున్న మూడంతస్తుల మేడపైని గదిలోనుంచీ కిటికీద్వారా బయటపడుతున్న దీపపు వెలుగుని కుమారుడికి చూపించింది.

భజనగుడి సుందర మంటపంలో మేను వాల్చి గత జీవితంలోని మధురస్మృతుల్ని నెమరు వేసుకుంటున్న వృద్ధులిద్దరు ముగ్గురు ఎద్దులబండిని చూచి మిద్దింటివారి బంధువులెవరో వస్తున్నారనుకున్నారు. ఇంకా తిండిపైన ఆశ వదులుకోలేక ఊళ్లో ఆ చివర నుంచీ ఈ చివరకు గస్తీ తిరుగుతున్న కుక్కలు బండిని చూచి మొరగబోయి నాగుల్ని పోలికబట్టి తోకాడించుకుంటూ వెళ్ళిపోయాయి.

బండి యింటిముందు నిలిచింది. నాగులు నొగపై నుంచీ క్రిందికి దూకి ఇనుపతలుపులు తెరచి బండిని లోపలికి తోలాడు. వెన్నెల వెలుగులో కల్యాణికి భవనం స్పష్టంగా కనిపించింది. రంగధామయ్య చనిపోయినప్పుడు కల్యాణి ఆ యింటికోసారి వచ్చింది. ఆయన చనిపోయిన తర్వాత రెండు మూడేళ్లు గడచిపోయాయి. రంగధామయ్య ఆ భవనం కట్టించడంలో ఎంత పట్టుదల చూపాడో, దాన్ని నాజూకుగా

(8 వ-పేజీ చూడండి)

అతనొక్కడికో ప్రయాణమై మేడమెట్లు దిగుతూ గదితలుపుదగ్గర ప్రత్యక్షమైన కల్యాణిని చూచి "ఎప్పుడొచ్చావు కల్యాణీ! జాబులో వ్రాసినట్లు రాత్రే వచ్చేశావన్నమాట! అరరే, స్టేషనుదగ్గరికి బండి పంపడం మరచిపోయానుగదూ!" అన్నాడు

"నువ్వు మరచిపోయినా వదిన నన్ను మరచిపోతుందా అన్నయ్యా! స్టేషను దగ్గరికి బండి వచ్చింది" అంది కల్యాణి.

నాగరాజు హాల్లో కుర్చీలో కూర్చుంటూ "బంధువుల విషయంలో మీ వదిన చాలా జాగ్రత్త తీసుకుంటుంది కల్యాణీ! ఆమే లేకపోతే ఈ యింటికి బంధువులు రావడమే చాలించుకుందురేమో! నేను రానురానూ మందమతినై పోతున్నాను" అంటూ తన మతిమరపుకు నొచ్చుకున్నాడు

కల్యాణి మౌనంగా అన్నగారి ముఖంలోకి చూస్తూవుండిపోయింది చూస్తూ వుండగా ఆమెకెన్నో సందేహాలు కలిగాయి పెళ్ళిగాకముందు తనని చూచి "కల్యాణీ! అమ్మ ఎప్పుడో చనిపోయింది నిన్ను చూస్తున్నప్పుడల్లా అమ్మ నాకు జ్ఞాపకమొస్తుంది పెళ్లయి నువ్వు అత్తగారింటికి వెళ్లిపోతే, ఆ తరువాత ఈ యిల్లు భూతగృహమై పోతుందనుకో! ఆపైన ఇక్కడ నేనూ, నాన్నగారు ఎలా కాలం వెళ్ళబుచ్చగలమో తలుచుకుంటే గుండె కుతకుతలాడిపోతుందనుకో" అని గురపిల్లిన ఆ అన్నయ్యేనా యితడు!

కల్యాణి కళ్లు నీళ్ళతో నిండాయి అంతలో నాగరాజు "అదేం కల్యాణీ ఒంటరిగా వచ్చావు! బావగారేం చేస్తున్నట్టు?" అని ప్రశ్నించాడు

"ఆయనకు సెలవు దొరకదన్నయ్యా!" అంది కల్యాణి

"సెలవు దొరికినప్పుడు రమ్మన్నానని చెప్పు" అంటూ నాగరాజు లేచాడు.

వెళ్లిపోతున్న నాగరాజుని చూస్తూ అక్కడే నిలుచుండిపోయింది కల్యాణి రాగానే వదిన ఆమెని పరామర్శించింది. మరునాటి వుదయం అన్నయ్య పరామర్శించాడు. కానీ ఈ పరామర్శల వెనుక అవ్యాజానురాగంతో నిండిన హృదయాలున్నాయా, లేవా? ఈ సందేహానికి కల్యాణి సమాధానం చెప్పుకోలేకపోయింది.

తనకోసం రెండో అంతస్తులో ప్రత్యేకించుకున్న గదిని విడిచిపెట్టి శేషమాంబ ప్రతిరోజూ నాలుగైదు సార్లయినా క్రిందికి వస్తుంది. వచ్చినప్పుడల్లా "ఏమమ్మా కల్యాణీ! నిద్రపోతున్నావా" అనో "ఏమమ్మా మరదలా! చదువుకుంటున్నావా" అనో కల్యాణిని పలకరిస్తుంది. వదినా మరదలిద్దరూ హాల్లో కూర్చుంటారు ఇంతలో ఏ సాఖరో, ఏ సేద్యగాడో, ఏ దుకాణదారో అమ్మగారికోసం అక్కడికి వస్తాడు ఒకసారి బస్తీనుంచి బట్టలవర్తకుడొకడు వచ్చాడు శేషమాంబ అతడిపైన విరుచుకుపడింది "నువ్విచ్చిన చీరల్లో చాయ వుండి ఏడిచిందొక్కటీ లేదు చూడమ్మా కల్యాణీ! ఈ చీర అరవై అయిదురూపాయలని యిచ్చిపోయాడు. నాలుగు దఫాలకెళ్లి వచ్చిందంటే! చూడు. పైనవున్న పువ్వులన్నీ చెవరిపోయి అచ్చం గ్లాస్కో ముల్లులా తయారైంది అబ్బబ్బ! ప్రపంచమంతా మోసంతో నిండిపోయింది," ఇలా సాగింది ప్రసంగం. వర్తకుడు తెల్లబోయి "ఆ చీర నేనిచ్చింది కాదమ్మా" అని మొరపెట్టుకున్నాడు. అతడి మొర ఆలకిస్తూ కూచోడానికి శేషమాంబ అంతతీరికున్న మనిషేం కాదు. "ఇప్పుడు బట్టలు కొనే వుద్దేశం లేదు. పది పదిహేను రోజులు తాళిరా" అన్నదామె. వర్తకుడు పైబట్ట విదిలించి భుజాన వేసుకుని మూట తలపైన పెట్టుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

వర్తకుడు దూరంగా వెళ్లిపోయిన తర్వాత శేషమాంబ గొల్లుననవ్వి "ఏం కల్యాణీ! చూచావా ఎంతటిమనిషి ఎలా దొంగైపోతాడో! అమ్మో, కొంచెం చొరవ యిచ్చామంటే యిలాంటి అసాములు ఇంటిని గుల్లచేసి పారేస్తారనుకో ఒక వారం క్రిందట ఒకసారి వచ్చాడు. అప్పుడు మూడు వందల రూపాయలైంది బిల్లు. మళ్లీ యిక్కడేదో పారిపోయినట్టు అప్పుడే వచ్చేశాడు. ఈ చీర ఇతడిచ్చింది కాదులే! ఊరికే దబాయించేశాను" అంది

కల్యాణి నిర్ఘాంతపోయింది!

రోజులొక్కొక్కటిగా గడుస్తూ గడుస్తూ కల్యాణి ఆ యింట్లో యింకా ఎన్ని రోజులుండవలసి వస్తుందోనన్న బెంగపట్టుకుంది. ఐతే ఆమె అక్కడ ఎంతో కాలం

23 Persons are awarded prizes in our Comoetition No 48 —1st prize 3, 3rd prize 15 and 4th prize 5 persons. Full particulars are sent against 0—4—0 annas stamps

గెలవండి 25,000 గెలవండి

రిజిస్టర్డు నెం. 028 పోటీ నెం. 50

సీలు వేసియున్న మా అఫిషియల్ కి సొల్యూషన్ మెసర్సు ప్రీమియర్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్, మద్రాసు వారివద్ద డిపాజిట్టు చేయబడియున్నది వారి అధికారములో అది ప్రకటించబడును ప్రథమ బహుమతి ఆల్ కరెక్టుకు రు 12,500 రెండవబహుమతి మొదటి రెండు లైనులు కరెక్టు రు. 6,500 మూడవ బహుమతి మొదటి ఒక లైన్ కరెక్టు రు 3,500 నాలుగవ బహుమతి మొదటి రెండు నెంబరు కరెక్టు రు 2,500 మా కి సొల్యూషన్ ప్రకారం నిలువుగా, అడ్డంగా యేటైనా వుండవచ్చును

RAISING COMPETITIONS
KEY ♦ NO. 48 ♦ 129 ...

130	141	144	131
139	136	133	138
135	140	137	134
142	129	132	143

We hereby certify that the above is the solution in original deposited with us by Raising Competitions No. 48 on 5/9/55 in a sealed cover which was opened in our presence to-day and that a copy of the above solution has been lodged with the Bank.

For The Premier Bank of India Ltd.

ఆఖరు తేది 27-10-55 ఫలితములు 12-11-55

ప్రవేశ రుసుము ఒక ఎంట్రీకి రు. 1/-; 6 ఎంట్రీలకు రు 5/; 14 ఎంట్రీలకు రు 10/-.

602

పూర్తి చేయవలసిన విధానము :—ఈ దదరములో 148 నుండి 158 వరకు గల అంకెలు నిలువుగా అడ్డముగా ఎటు కూడినా 602 వచ్చేట్లు వేయాలి ఒక అంకె ఒకమారే వాడాలి సాదా కాగితముమీద ఎన్ని ఎంట్రీలైనా పంపవచ్చును ప్రతి ఎంట్రీకింద, పోటీ పంపువారు తమ పేరు అడ్రసు స్పష్టంగా పెద్ద అక్షరాలతోను, అంకెలను ఇంగ్లీషులో వ్రాయాలి. సొమ్ము క్రాస్ చేసిన ఇండియన్ పోస్టల్ ఆర్డర్లుగాగాని, మనియార్డర్లుగాగాని పంపవచ్చును మనియార్డరులైనచో మనియార్డరు రశీదులు పోటీ యెంట్రీల వెంట పంపవలెను ప్రతి మనియార్డరు కూపనులో సొమ్ము పంపువారు తన పేరు, అడ్రసు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను 'వసూలును బట్టి బహుమతులు మారుచుండును' ఈ పోటీలో మేనేజరు తీర్మానము ఆఖరు, దస్తుడైనది 0-4-0 స్టాంపులు పంపినచో పోస్టులో ఫలితములలిస్టు పంపబడును మా ప్రత్యేక రూల్సు, షరతులు బాగా తెలిసినవారే పోటీలో పాల్గొనవలెను.

THE RAISING COMPETITIONS No. 50, 28, (3) Chandavaraya Gramani St., MADRAS-21.

★ చీమలు పెట్టిన పుట్టలు ★

వుండడానికి కూడా పరిస్థితులు అనుకూలించలేదు

ఒక రోజు సాయంకాలం ప్రొద్దుపోక కల్యాణి మేడముందర పందిరి క్రింద కూర్చుని ఏదో పుస్తకం చదువుకుంటోంది. ఏ ఊరికో వెళ్ళిన నాగరాజు యింకా తిరిగి రాలేదు. ఒళ్లు జబ్బుగా వుందని శేషమాంబ ఆ రోజంతా మేడపైనుంచీ క్రిందికి దిగలేదు. బాబు ప్రక్కింటివారి అబ్బాయితో ఆడుకోడానికి వెళ్ళాడు. రవి కప్పుడే నిద్ర పట్టింది. కల్యాణి కెందుకో ఆరోజు వుదయంనుంచీ మనసు బాగుండలేదు కళ్లు పుస్తకంపైనే వున్నప్పటికీ మనసుమాత్రం ఎక్కడో సంచరిస్తోంది

"ఒంటరిగా మిగిలిపోయావేం కల్యాణీ!" వాసు వీధిలోంచి వస్తూ పలకరించాడు

కల్యాణి తల పైకెత్తింది. ఫుట్‌బాల్ ఆటగాడి దుస్తుల్లో వాసు కనిపించాడు. ఒకటి రెండు క్షణాలు ఊరుకుని కల్యాణి మాటవరుసకు "కూచో వాసు" అంది

వాసు కల్యాణి కూర్చున్న బెంచీపైనే ఒకవారగా కూర్చుంటూ గాఢంగా ఒక నిట్టూర్పు నిగుడించి కల్యాణివైపు జాలిగా చూచాడు ఆ చూపుల వెనుక ఎలాటి భావం నిక్షిప్తమై వున్నదో తెలియక కల్యాణి "ఏం వాసూ! నిట్టూర్పు విడుస్తున్నావు" అంది.

"ఈ ప్రపంచంలో కొన్ని అనుచిత కార్యాలు జరిగిపోతుంటాయి కల్యాణీ! అందువల్ల కొందరి జీవితాలు అడవి గాచిన వెన్నెల్లా వ్యర్థమైపోతుంటాయి. నాకు విధి, కర్మ మొదలైనవాటిపైన నమ్మకం లేదు. మానవులకు దూరదృష్టి లేకపోవడమే ఈ అనర్థాలన్నిటికీ కారణం"

మానవజీవితాన్ని గురించి వాసుకు ఇంత తీవ్రంగా ఆలోచించవలసిన అవసరమేమొచ్చిందో కల్యాణి గ్రహించలేకపోయింది తన బ్రతుకును ప్రయాణాలకు, సినిమాలకు క్రికెట్టు పందాలకు మీదుకట్టిన వాసు, క్వెట్టాలో భూకంపం జరిగినా, గోదావరి వరదల్లో మనుషులు కొట్టుకుపోయినా, గోవాలో సత్యాగ్రహుల్ని నిలబెట్టి కాల్చివేస్తున్నా నిట్టూర్పు విడువని వాసు ఉన్నట్టుండి తన ధోరణికి విరుద్ధమైన భావాల్ని బయటపెట్టేసరికి కల్యాణి తెల్లబోయింది కూడా!

"నలభై ఎనిమిదిలో ననుకుంటాను, నిన్ను మొదటిసారిగా పెళ్లిపీటలమీద చూచాను చూడగానే నా మనసు చివుక్కుమంది కల్యాణీ!" మళ్ళీ ప్రారంభించాడు వాసు.

"ఎందుకూ?" అప్రయత్నంగా ప్రశ్నించింది కల్యాణి.

"చెబుతాను. ఒక రత్నం వుందనుకో అది మహారాజు మకుటంలోనైతే శోభిస్తుంది. నేలపైన విసరివేస్తే యేమౌతుంది చెప్పు?"

"అంటే?"

"నువ్వేమైనా అనుకో కల్యాణీ! నీకు వరుణ్ణి నిర్ణయించడంలో మీ నాన్నగారు చాలా పొరబడ్డారు"

"మాను వాసూ! ఈ విషయంలో పొరబడుతున్నది నువ్వే, మా నాన్నగారు కాదు. మావారిని గురించి నువ్వీలాటి విపరీత నిర్ణయానికెలా వచ్చావో నాకర్థం కావడం లేదు. అలాటివారు మగవాళ్లలో నూటికి కోటికి ఒక్కరుంటారు."

"ఇదంతా ఆత్మవంచన కల్యాణీ! చేత డబ్బులేనివాడు, బ్రతుకు గడవాలంటే పదిమంది సహకారం కావలసినవాడు తప్పనిసరిగా మంచివాడుగానే వుంటాడు. మంచితనమనేది అసమర్థతకు పర్యాయపదమని నా వుద్దేశం."

కల్యాణి వాసుని చురచురా చూచింది. ఆ చూపుల్లోని అర్థాన్ని ఆకళించుకునేపాటి వివేకం వాసుకి లేదు. "అదీ గాక కల్యాణీ!" అంటూ అతడు మళ్లీ తన ప్రసంగాన్ని కొనసాగించబోయాడు.

"నాకు తలనొప్పిగా వుంది వాసూ! పోయి పడుకుంటాను" అంటూ కల్యాణి లోపలికి వెళ్ళిపోయింది

తుపానులో అల్లకల్లోలమైపోయిన ప్రకృతిలా కల్యాణిమనసు ఆందోళితమైపోయింది. తనభర్తని గురించి హీనంగా మాట్లాడేంత చొరవ అతడికెలా కలిగింది? ఏ అండ చూచుకుని అతడంత ధైర్యంగా మాట్లాడగలిగాడు? అలా మాట్లాడడంలో అతడి ఉద్దేశమేమిటి?...గోడగడియారం ఎనిమిదిసార్లు మ్రోగేంతవరకూ కల్యాణి ఆలోచిస్తూ ఉండిపోయింది ఐనా ఆలోచనలు తెమల్లేదు హాల్లో అడుగుల సవ్వడి వినిపించడం వల్ల ఆమె లేచి కూర్చుంది ఒకవేళ ఆ వచ్చింది నాగరాజేమో ననుకుంది కాని అతడు రాలేదు వచ్చినవాడు వాసు అతడు ద్వారందగ్గర నిలబడి "పుస్తకం బెంచీపైన మరచిపోయావు కల్యాణీ!" అంటూ దాన్ని గదిలోని స్టూలుపైన వుంచి బయటికి వెళ్ళిపోయాడు. ఆ రావడంలోనూ పోవడంలోనూ కల్యాణి కేదో అనుమానం తగిలింది. వాసు శారీరకంగా ఎంతటి బలవంతుడో, మానసికంగా అంత దుర్బలుడు. మనసుప్రభావం శరీరంపైన ఎప్పుడూ ఉండనే ఉంటుంది గదిలోకి వచ్చినప్పుడు వాసు ముఖంలో కత్తివేటుకు నెత్తురు చుక్క లేకపోవడం కల్యాణి గమనించింది. అతడేదో అకార్యం చేసివుంటాడు. ఏమిటది? ఒకానొక సందేహంతో కల్యాణి పుస్తకాన్ని చేతికి తీసుకుని పుటలు తిరగవేసింది. ఆమె సందేహం వృథాగా పోలేదు. అక్షరాలా నిజమైంది

పుస్తకంలోనుంచి జారిన చీటీని కల్యాణి వణుకుతున్న చేతుల్తో విప్పింది

"కల్యాణీ! నువ్వు నా మనోవేదన గ్రహించివుంటావనుకున్నాను. కానీ నువ్వేమీ తెలియనట్లు మాట్లాడుతుంటే, నాహృదయం తుత్తునియలై పోతోంది. నేనొక పశువులా ప్రవర్తిస్తున్నానని నువ్వనుకోవచ్చు. కానీ ఏం చేయమంటావు! ప్రేమ గ్రుడ్డిదికదా!"

ఆ క్షణంలో కల్యాణి మనోవీధిలో ఎలాటి భావాలు చెలరేగాయో ఊహించడమంత సులభసాధ్యమైనపని కాదు ఆమె ఉన్మత్తురాలిలా ఒక్కసారి విరగబడి వికటంగా నవ్వాలనుకుంది. గొంతెత్తి ప్రపంచానికంతా వినబడేటట్టు "మానవతుల శీలాలకు ముప్పు తలపెట్టే కిరాతకుడు కూడా అచ్చంగా మానవుడిలాగే ఉంటాడు జాగ్రత్త, జాగ్రత్త" అని హెచ్చరిక చెప్పాలనుకుంది. కానీ ఆమె పెదవులు సైతం కదల్లేదు. చేతుల్లో చీటీ తునాతునకలైపోయింది.

ఆ రాత్రి కల్యాణికి నిద్రపట్టలేదు. తను పుట్టింటిని వెదుక్కుంటూ వచ్చింది. అన్నయ్య ఆదరంతో, అనురాగంతో తనను సత్కరిస్తాడనుకుంది వదిన తనతో మనసిచ్చి మాట్లాడుతుందనుకుంది తన కలాటి మన్ననలేవీ జరుగలేదు పైగా ఈ ఇంట్లో కోడెత్రాచు ఒకటి తిరుగాడుతోందనే విషయం తనకిప్పుడిప్పుడే తెలియవస్తోంది. తన కిది ఉండదగిన చోటు కాదు ఇక్కడికి రావడమే పెద్దపొరబాటు

అర్థరాత్రి దాటింది బయట చలిగాలి రివ్వున వీస్తున్నా గదిలోమాత్రం వెచ్చగానే వుంది చీకటీగలు మాత్రం రొదచేస్తూనే ఉన్నాయి. నిద్రిస్తున్న కుర్రాళ్ళపైన ఏదైనా కప్పాలనుకుని కల్యాణి దుప్పటి కోసం గదంతా వెదికింది బాబు దాన్ని తీసుకెళ్ళి హాల్లో పారేశాడేమోనని తలుపు తెరిచింది హాల్లో దీపం వెలగడం లేదు గదిలోనుంచీ దీపకాంతి వచ్చి హాల్లోపడింది. ఆ వెలుగులో కల్యాణికి ద్వారందగ్గర నిలబడివున్న వాసు కనిపించాడు.

వాసు తలుపు తెరిచిన కల్యాణిని చూచాడు అతడూ అప్పటివరకూ నిద్రపోక తనవల్ల వీలయినంతవరకూ కథను అల్లుకపోయాడు. తన చీటీని కల్యాణి చూచి ఉంటుంది. బదులు లేదు. మౌనం అంగీకార సూచకమేమో! అదిగాక ఈమె కూడా నిద్రపట్టినట్టు లేదు పైగా తలుపు తెరుస్తోంది.

వాసు అడుగు ముందుకు వేయబోయాడు

కానీ కాలు కదలడానికి నిరాకరించింది. పెదవి విప్పబోయాడు. కానీ నోటికెవరో తాళం వేసేశారు! అతడు తనపాచిక పారిందనుకున్నాడు. అనుకుంటూనే ఏదో ఊహాకందని భయంచేత ఆపాదమస్తకం గడగడ వణికి పోసాగేడు.

కల్యాణి కేం చేయడానికీ పాలుపోలేదు. ముల్లువచ్చి అరిటాకుపైన పడినా, అరిటాకు ఎగిరి ముల్లుమీద పడినా చిరిగేది అరిటాకేనన్న సత్యం కల్యాణికి తెలియందికాదు. ఆమె ఆలోచించింది. ఇది తనకు అనువుగాని చోటు. ఇక్కడివాళ్లు తన సౌశీల్యాన్ని గుర్తించగలరని నమ్మడానికి వీల్లేదు. కానీ ఇప్పుడు తనేం చేయాలి?

కల్యాణి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చేలోపల రెండు మూడు నిమిషాలు గడిచిపోయాయి ఆమె తలుపుని ముందరికి త్రోసి సందులోనుంచీ వాసుని చూస్తూ "నేనాడదాన్ననీ, ఒంటరిగా వున్నాననీ నువ్వేదో దౌర్జన్యం చేయాలనుకుంటున్నావు నీకు మంచిగా చెబుతున్నాను. వినాశకాలం సమీపించితేగాని ఇలాటి దుర్బుద్ధి పుట్టదు. బుద్ధితెచ్చుకుని ఇక్కడినుంచీ వెళ్ళిపో. రేపటినుంచీ నీముఖాన్ని నాకు చూపకు" అని ఒక్క విసురుతో తలుపుమూసి గడియ వేసుకుంది.

ఆ మరునాటి ఉదయం శేషమాంబ పడకపైన లేచి కూచుని, తనకెదురుగా కుర్చీలో కూచునివున్న కల్యాణిని చూచి ఆశ్చర్యపడుతూ "ఏం కల్యాణీ! తెల్లవారకముందే యిలా వచ్చేశావు! ఇంకా కుర్రాళ్లు నిద్ర లేవలేదేమిటి?" అంది.

"ఇంకా లేవలేదు వదినా! నాకేమో యిక్కడి వాతావరణం బొత్తిగా సరిపడ్డం లేదు. ఊరికి వెళ్ళిపోదామనుకుంటున్నాను."

"మీ అన్నయ్య రానీవుండు, వెళ్దువుగానీ"

"లేదు వదినా! నాకేమో ఇక్కడ భయంగా వుంది."

"భయమా! ఇక్కడేం భూతాలున్నాయా కల్యాణీ!"

"భూతాలు యిష్టంవచ్చినట్టు ఏ రూపాన్నయినా ధరించగలవుకదా వదినా! ఈ నమ్మకం ప్రకారం ఆలోచించినట్టయితే యిక్కడ మానవరూపాన్ని ధరించిన భూతాలున్నాయేమోనని నాకు సందేహంగా వుంది."

"ఏమమ్మా మరదలా! పరిహాసాలు ప్రారంభిస్తున్నావా" అంటూ శేషమాంబ అద్దంలో ముఖం చూచుకుంటూ కేశపాశాన్ని సవరించుకోసాగింది.

"పరిహాసాలుకావు వదినా! ఈ సంగతి నీకు చెప్పకుండా వుండలేకపోతున్నాను మీ తమ్ముడున్నాడు చూడు, వాసు! అతణ్ణి వాసు అనడంకన్నా వాసుకి అనడం సమంజసంగా వుంటుంది. అతడు నిన్న నాదగ్గర తనిన్నిరోజులుగా లోలోపల దాచుకున్న హాలాహలాన్ని వెళ్ళగక్కాడు."

"ఏమిటీ!" తోకత్రొక్కిన త్రాచులా కల్యాణివైపు తిరిగింది శేషమాంబ.

"ఆ పాడుసంగతి వివరంగా ఎలా చెప్పను వదినా! నువ్వూ నాలాటి ఆడదానివి! నిదానంగా ఆలోచించుకో. అన్నయ్య వచ్చినా రాకపోయినా నేను రేపో మాపో ఊరికి వెళ్ళిపోవాలి" అంటూ కల్యాణి గదిలోనుంచి బయటికి పోబోయింది.

"ఏతే కల్యాణీ! యీ అభాండాన్ని మోపి వాడిని నలుగురిలో నగుబాట్లపాలు చేయాలని నీ వుద్దేశమా!" అని శేషమాంబ కల్యాణిపైకి ఒక విశితోక్తి విసరింది.

"అబ్బే, నావుద్దేశం అదికాదు వదినా! నీ తమ్ముడి విషయం నీతో రహస్యంగా చెప్పానంతే" అని కల్యాణి తరువాత అక్కడ నిలుచోకుండా మెట్లు దిగి క్రిందికి వచ్చేసింది'

ఆ రోజు మధ్యాహ్నం నాగరాజు ఊరినుంచీ తిరిగి వచ్చాడు. వస్తూనే స్నానం చేసి భోజనం కానిచ్చి మేడపైకి వెళ్లిపోయాడు కల్యాణి అతడు క్రిందికి దిగిరాగలడని సాయంత్రంవరకూ ఎదురు చూచింది. చివరికి తనే మేడపైకి వెళ్తే వచ్చే అగౌరవమేముందని రవిని తీసుకుని మేడమెట్లెక్కింది. ఆమె సరాసరి నాగరాజు గదిలోకి వెళ్ళాలనే అనుకుంది. కానీ లోపల ఏదో తీవ్రమైన చర్చ జరుగుతుండడం విని గది బయటే నిల్చుంది.

శేషమాంబ ప్రసంగంలో చిట్టచివరి మాటల్ని మాత్రం వినగలిగింది కల్యాణి

"వీడు వట్టి బోళాబాయిరకం కదండీ! మీకు తెలియందేముంది? తెల్లనివన్నీ పాలనుకుంటాడు. శుద్ధ అమాయకంగా ఆమెతో ఏం మాట్లాడాడో ఏమో! పరిచయమున్న అమ్మాయికదా, పైగా వరుసకూడా వుంది కదా అని తమాషాకి ఏమైనా అన్నాడేమో! ఆమె గోటబోయే పనికి గొడ్డలే పైకితీస్తోంది. వీడట, మానవరూపంలో వున్న దయ్యమట! అబ్బబ్బ, ఆ మాటల్ని వినలేకపోయానంటే నమ్మండి"

"ఇంతకూ నే నేమన్నానని బావా! చూడు కల్యాణీ! నీ గుణగణాలకు, రూపలావణ్యాలకు తగిన భర్త నీకు దొరకలేదన్నాను. అంతే. ఇంతమాత్రానికే ఆవిడ.." వాసు వాక్యాన్ని సగంలో త్రుంచివేశాడు.

"పోనీలేరా వాసూ! మా చెల్లెలని నేనేమీ ఆమెను వెనకేసుకుని రావడం లేదుగా! విశాల దృక్పథం లేనివాళ్లతో వచ్చిన చిక్కేయిదే!" నాగరాజు ఈ పలుకులతో ఆ చర్చని ముగించాడు.

కల్యాణి కళ్లల్లోనీళ్లు గిర్రున తిరిగాయి. నిజంగా నాగరాజు ధోరణి ఆమె మనసుపైన పెద్ద వ్యాఘాతంలా పనిచేసింది. తనపట్ల వాసు ప్రవర్తన సైతం ఆమె కంతటి విచారం కలిగించలేదు. వదిన ముఖాముఖీ నిలిచి తనని దూషించినా ఆమె కంతటి అవమానం కలుగదు. వాళ్లెవరో? తనెవరో? కానీ ఒక రక్తం పంచుకుని పుట్టిన అన్నయ్య తనకి విశాల దృక్పథం లేదనీ, అక్కడికి తన భార్య, బావమరిది ఏదో గొప్ప సంస్కారం గలిగినవారైనట్టు మాట్లాడుతుంటే, ఆమెకి తలని గోడకు మోదుకుని విలపించాలనిపించింది. కానీ ఆదినుంచీ ఆమెని వదలని మనస్సంయమనం అప్పుడుకూడా ఆమెకు బాసటై నిలిచింది. కన్నీళ్లుతుడుచుకోకుండానే ఆమె మెట్లుదిగి తన గదిలోకి వెళ్లిపోయింది.

ఆ రోజురాత్రి పడుకోకముందు అన్నాచెల్లెళ్లిద్దరూ కలుసుకోడం తటస్థించింది.

భోజనమైంతర్వాత తాంబూలం నములుతూ నాగరాజు చెల్లెలిగదివరకూ వచ్చి "ఏం కల్యాణీ! ఒంట్లో కులాసాగావుంది కదా! ఇది మలేరియా ప్రాంతం" అన్నాడు.

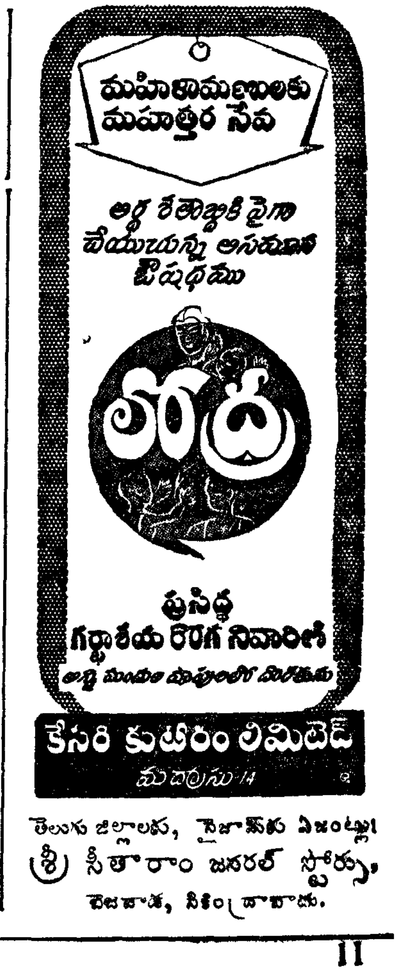

★ చీమలు పెట్టిన పుట్టలు ★

"జబ్బేమీ లేదన్నయ్యా! వచ్చి ఏడెనిమిది రోజులు కావస్తోంది ఆయన అటు స్కూలుతోనూ, యిటు వంటతోనూ సతమతమై పోతుంటారు. అదీగాక కుర్రాళ్లు ఆయన్ని వదలిపెట్టి వుండలేరు ఊరికి వెళ్ళాలని వదినతో చెప్పాను. నువ్వు వచ్చేవరకూ ఆగమంది."

"రాక రాక వచ్చావు. అప్పుడే వెళ్లిపోవాలంటే ఎలా కల్యాణీ!" అన్నాడు నాగరాజు.

"మళ్లీ ఎప్పుడైనా రాకపోతానా అన్నయ్యా!"

"సరే నీయిష్టం. నన్నొకసారి రమ్మని బావ రెండుమూడుసార్లు జాబు వ్రాశాడు. తీరిక లేక రాలేకపోయానని చెప్పు కల్యాణీ! అన్నట్లు యిప్పుడు మీరున్నది ముందున్న ఊళ్లో కాదటగా! ఇంకేదో వూరికి ట్రాన్స్ఫరు అయినట్టు జాబు వ్రాశాడుతే ఒకసారి"

"ట్రాన్స్ఫరు కాదన్నయ్యా! అక్కడ ఊస్టు చేసేశారు. ప్రక్కనే కృష్ణాపురంలో ఈయన స్వంతంగా ఓ స్కూలు ప్రారంభించారు. ఇన్నిరోజులూ ఓ అద్దె కొంపలో స్కూలు నడిపించారు. కట్టడం కట్టిమాపిస్తే గానీ రికగ్నిషన్ ఖాయంగాదట! అయిదు వందలరూపాయలుంటే ఒకమాదిరి ఫూరి కొంపైనా వేసుకోవచ్చు ఆ కొత్తచోట అప్పు పుట్టదు, మీ అన్నయ్యని అడిగి చూడు అన్నారాయన. అప్పుగా యిచ్చినా సరే, రెండు మూడేండ్లలో తీర్చేయవచ్చు నన్నారు."

నాగరాజు యీమాటవిని నవ్వయినా వుండవలసింది. లేక జాలైనా పడివుండవలసింది. కానీ అతడు నవ్వనూలేదు. జాలిపడ్డట్టు కనీసం అభినయించనుకూడా లేదు ముక్తసరిగా "అంతగా అవసరమైతే ఒక జాబు వ్రాయమను కల్యాణీ! సర్దుబాటుచేసి పంపిస్తాను" అని హాల్లోనుంచే నాగుల్ని కేకవేసి "తెల్లవారుఝామున కల్యాణి ఊరికి వెళ్తుంది ఆమెని స్టేషనులోవదలి పెట్టిరా" అంటూ మేడమెట్లవైపు వెళ్ళిపోయాడు.

ప్రతిష్ఠమైన నంజనగూడు సంధ్రసారి వారి
అగత్యమైన కుటుంబ ఔషధములు
కాస్మస్ — కస్తూరి మాత్రలు...సీసా 0-6-0
కర్జక్ — గోరోజన మాత్రలు .. 0-8-0
బాలక్స్ — విరేచనముగుటకు మాత్రలు.. 0-6-0
మా మందుల పూర్తి జాబితాకు వ్రాయుడు
యునైటెడ్ కన్సర్న్, బందరు వీధి, మద్రాసు-1. విజయవాడ.

5

మధ్యాహ్నం ఫస్టుబెల్ మ్రోగినతర్వాత రాధాపతి అటెండెన్సువేసి కుర్రాళ్లకిగో పాఠంచెప్పడానికి ఉపక్రమించబోతుండగా ఎవరోవచ్చి కల్యాణివూరినుంచితిరిగి వచ్చిందన్న వార్తని అతడిచెవిలో వేశారు ఒక కుర్రవాడిచేత తాళంచెవిని ఇంటికి పంపించి తెరచివున్న పాఠ్యపుస్తకాన్ని టేబిల్ పైన బోరగిలబెట్టి కుర్చీలో చేరగిలబడి రాధాపతి ఆలోచనలో మునిగిపోయాడు కల్యాణి యింత త్వరగా తిరిగి రాగలదని తను అనుకోలేదు ఒకవేళ ఆమె తనవారి ఆత్మాధిక్యతముందు కుంచించుకు పోయిందేమో! అందుచేత అక్కడుండడానికి సరిపడక పారిపోయివచ్చేసిందేమో! ఐతే ఇంతకీ పోయిన పని ఏంచేసుకుని వచ్చిందోమరి!

పంతులుగారు ఏదో ముఖ్యమైన విషయాన్ని గురించి ఆలోచిస్తున్నారుగదా అని ఊరుకునే యింగితజ్ఞానం సర్వసాధారణంగా కుర్రాళ్లలో కనపడదు అవకాశం దొరకడమే తరువాయి వాళ్లు అల్లరి ప్రారంభించి రాగాన బడడానికి ఎంతో సేపు పట్టదు. రాధాపతి తుళ్లిపడిలేచి నిటారుగా కూచుంటూ 'సైలెన్స్, సైలెన్స్' అని పుస్తకాన్ని చేతికి తీసుకున్నాడు.

తిరువాత గంట నాలుగున్నరైనాక బెల్ మ్రోగేంతవరకూ రాధాపతి తాత్కాలికంగా కల్యాణినిగురించి, తన సంసారాన్నిగురించి తనింక కట్టవలసిన కట్టడాన్నిగురించి మరచిపోయి కుర్రాళ్లలోకంలో కలసిపోయాడు

బెల్ మ్రోగింది. కుర్రాళ్లందరూ వెళ్లిపోయారు. రాధాపతి రికార్డుల్ని డ్రాయరులోవుంచి చరచరా బయటికివచ్చి తలుపులుమూసి బీగం వేశాడు. ఇంటిదగ్గర పాలుకూడా లేవు, కల్యాణి కాఫీఅయినా కాచి పిల్లలకిచ్చివుండదేమో ననుకుంటూ గబగబ అడుగులువేస్తూ యింటివైపు నడవసాగేడు అతడు పదిబారలదూరం వెళ్లివుంటాడంతే, ఒకకుర్రాడు వెనుకనుంచే వచ్చి "సార్? ఎవరో స్కూలెక్కడ? అని అడుగుతూ జట్కాలో వస్తున్నారు" అన్నాడు

రాధాపతి కంగారుపడ్డాడు. ఆరోజు తన గడియారం నాలుగున్నరయ్యే సరికే ఆతను స్కూలు మూసేశాడు. న్యాయంగా ఆలోచిస్తే ఇంకొక పదినిమిషాలపాటు స్కూలు వుంచుకోవలసింది ఎవరెవరి గడియారాలు ఎట్లానడుస్తాయో చెప్పలేంకదా మరి! ఆ ఆగంతుకుడు తప్పకుండా ఇన్స్పెక్టరే అయి ఉంటాడనుకుని రాధాపతి గబగబా వెళ్ళి స్కూలు తలుపులు తెరిచాడు.

కాని తీరా జట్కా స్కూలుముందరికి వచ్చి ఆగినతర్వాత అందులోనుంచి దిగిన వ్యక్తిని చూచి రాధాపతి తెల్లబోయాడు. ఆగంతుకుడు ఇన్స్పెక్టరు కాడు. నాగరాజు!

"అరేమిటి నాగరాజా! మీ చెల్లెలు మధ్యాహ్నమనగా వచ్చింది. నువ్విప్పుడొస్తున్నావు. ఇద్దరూ కలిసి రాకూడదూ!" అంటూ రాధాపతి జట్కాలో బెడ్డింగు వగైరా లున్నాయేమోనని దగ్గరికి వెళ్లాడు. జట్కా శూన్యంగా ఉంది. అంతలో నాగరాజు జట్కావాడికి అద్దెడబ్బు ముట్టజెప్పి స్కూల్లోకి వెళ్ళిపోయాడు

రాధాపతి నాగరాజు వెనుకనుంచే లోపలికి వస్తూ "ఏమిటోయ్ నాగరాజా! వచ్చినవాడివి ఇక్కడే కూచుంటున్నావు! యింటికి రాక? కల్యాణికి తెలుసుకదా! ఆవిడ వచ్చినతర్వాత నేనుగూడా ఇంకా ఇంటికి వెళ్ళనేలేదు" అన్నాడు

"వద్దువుగారి కూచో బావా! కొంచెం మాట్లాడాలి" అన్నాడు నాగరాజు.

"ఆ మాట్లాడేదేదో ఇంటికి వెళ్లినతర్వాత తీరిగ్గా మాట్లాడుకోకూడదా నాగరాజా!" అన్నాడు రాధాపతి

"కాదు బావా! ఇక్కడే మాట్లాడ్డం మంచిది. నేను చెప్పబోయ్యే విషయం నీ మనసుకు బాధాకరమైందే కావచ్చు కానీ చెప్పకతప్పదు రాత్రి నాయింట్లో చోరీ జరిగింది చాలా విచిత్రమైన చోరీ. ఇనప్పెట్టె తాళాలు ఎక్కడుండాలో అక్కడే ఉన్నాయి పెట్టమూసింది మూసినట్టే ఉంది లోపలున్న నగలు, వెండి సామానులు కూడా అలాగవున్నాయి మళ్లీ అందులో అదృష్టమేమిటంటే డబ్బు పూరాగా కూడా దోచుకోబడలేదు. అందులో ఇప్పుడుకొంది ఐదువేల రూపాయలు మాత్రమే! ఐదువేలంటే అంత తక్కువ మొత్తం కాదు. ఇంట్లో నౌకర్లు యినా పడుకోరు వాళ్ళకోసం ఇంటికి బయట వేరే గుడిసెలున్నాయి మరి బయటివాళ్ళెవరో వచ్చి ఈపని చేసివుంటారనుకోడానికి ఆధారమే కనిపించడంలేదు. ఇది అలాంటివాళ్ళ పనైవుంటే పెట్టె సీదాగా ఖాళీ అయిపోయి వుండేది"

నాగరాజు మాటలకు అడ్డొచ్చి రాధాపతి

(47-వ పేజీ చూడండి)

MONEY'S 3 GEMS!
ఇంగ్లీషు సరిగా మాటలాడుటం చదవడం రు 2.00
సమూహాల ద్వారా వ్యాపార ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు 1.80
జాతీయాలు సంప్రదాయ పదాల నిఘంటువు రు 1.40
ట్రైనింగ్ గైడ్ రు 0.80
A S MONEY & Co, (A P)
14, Sambier Street, MADRAS-1

★ చీమలు పెట్టిన పుట్టలు ★

(12-వ పేజీ తరువాయి)

"ఐతే నీ అనుమానం ఎవరిమీద నాగరాజా?" అన్నాడు అనలేమిటి, ఆక్రోశించాడు

"అదే చెప్పబోతున్నాను బావా! ఇది ఇంట్లోవాళ్లు తప్ప మరెవరూ చేసినపని కాదని తెలుస్తోందికదా! ఇంట్లోమాత్రం బోలెడుమంది ఎవరున్నారు గనుక! నేనూ మాఆవిడ, కల్యాణి తప్ప ఇంకెవరూ లేరు. ఆ వాసు ఒకడున్నాడనుకో వాడంత అన్నంగతికి వరండాప్రక్కన గదిలో పడుకుంటాడు. తెల్లవారేదాకా చస్తే లేవడు అదిగాక వాడే డబ్బు కాజేసివుంటే ఈపాటికి ఏ మద్రాసుకో బొంబాయికో పరారై పోయివుండేవాడు అలా అనుమానించడానికి వీలేలేదాయె! ఇంకా యేం చెప్పను బావా! ఇప్పటికే నీకు అర్థమై ఉంటుంది."

రాధాపతి దిగ్భ్రాంతితో నాగరాజు మాట్లాడుతున్నంతసేపూ అతడి ముఖాన్ని చూస్తూ వుండిపోయాడు. అతడి కళ్లెదుట ప్రపంచం గిర్రున తిరుగసాగింది. అతడు లేచాడు. ఒకటి రెండుసార్లు ఆ గదికీ ఈ గదికీ మధ్య వసివసిగా పచారు చేశాడు. "నువ్వు అనాలోచితంగా మాట్లాడుతున్నావు నాగరాజా! కల్యాణి నీతో బుట్టువు ఆమెగుణం నీకు తెలియందికాదు. ఐనా నీమతి యిప్పుడు పెడదారి పట్టింది. నువ్విప్పుడు నింపాదిగా మంచేదో చెడ్డేదో ఆలోచించే స్థితిలో లేవు" అందామనుకున్నాడు కానీ అనలేకపోయాడు ఇంట్లోవున్నవాళ్లు ముగ్గురే తను సొత్తును తామే దొంగిలించవలసిన అవసరం ఆలుమగళ్లకుండదుకదా! మరి డబ్బేమైవుంటుంది? ముంజేతి కంకణానికద్దమెందుకు? ఇక్కడ అనుమానించడానికి ఎవరికైనా అవకాశముంది "కడకు ఎంతపని చేశావు కల్యాణీ! పాపిష్టి డబ్బుపట్ల నీలోకూడా యింత ప్రలోభం దాగివుంటుందని నేను కలలైనా కనలేదే కల్యాణీ!" అనుకున్నాడు అనుకుంటూ ఆగ్రహపరవశుడై వీధిలోకి వచ్చాడు పంతులుగారు గాలిపాటుకు ఎగిరిపోతున్న ఎండుటాకులా వీధిలో పరుగెత్తుతుండడం చూచినవాళ్లందరూ విస్తుపోయారు కులగిరులు పెకలిపడ్డా కంపించని మనిషి, ఈయన ఈరోజు ఇలా పరుగెత్తి పోతున్నాడేమిటా అని ఒకరినొకరు ప్రశ్నించుకున్నారు వాళ్లకు జవాబు దొరకలేదు

సుడిగాలిలా ఇంట్లోకి వచ్చిపడ్డాడు రాధాపతి. ప్రక్క గదిలో ట్రంకుపెట్టెతో ఎవరో కుస్తీ పడుతుండడం విని కల్యాణి వంటగదిలోనుంచీ బయటికి వచ్చింది. రాధాపతి చురకత్తితో తాళాన్ని బద్దలు కొట్టేస్తున్నాడు "అదేం పనండీ? ఏం చేస్తున్నారు మీరు! నన్నడిగితే తాళంచెవి యిచ్చేదాన్నిగదండీ!" అంటూ కల్యాణి రాధాపతిని బిత్తరపోయి చూచింది ఆ పాటికే తాళం బద్దలైపోయింది పెట్టెమూత తనంతట తానే తెరచుకుంది రాధాపతి పెట్టె క్రుమ్మరించాడు చీరలను చెల్లాచెదరు చేశాడు చెదరుగా పడివున్న చీరల్ని మడత విప్పి చూచాడు. పెట్టె అట్టడుగునవున్న పాత న్యూసుపేపర్ని కూడా చింపి అవతల పారవేశాడు. సర్వశూన్యంగా మిగిలిన పెట్టెని ఒక మూలకు గిరవాటువేసి "ఏది డబ్బు! ఎక్కడ దాచావో చెప్పు" అని గద్దించాడు.

"డబ్బెక్కడుందండీ! అన్నయ్య నడిగాను. అంతగా అవసరమైతే జాబు వ్రాయమని చెప్పి, సర్దుబాటుచేసి పంపిస్తానన్నాడు. మీరామాట అనకుండానే హంగామా చేస్తున్నారు"

"నేనా డబ్బునిగురించి కాదు అడుగుతోంది! నువ్వు దొంగిలించి తెచ్చిన అయిదువేలెక్కడని అడుగుతున్నాను" రాధాపతి కళ్లు ఎర్రబడ్డాయి అతడిముఖం అగ్గిని తిన్నవాడి ముఖంలా అదిరిపోసాగింది

"ఏమిటండీ మీ మాటలు! నేను డబ్బు దొంగిలించానా! ఎవరన్నారు మీతో?" కల్యాణి తలపైన పిడుగు పడ్డట్టయింది

"ఎవరో గాదు అంటున్నది. నీతో బుట్టినవాడే కుండబద్దలు కొట్టినట్టు చెబుతున్నాడు వెళ్లు అతడికేం చెప్పుకుంటావో చెప్పుకో" అంటూ రాధాపతి కల్యాణిని మెడబట్టి గడపదాకా గెంటుకొచ్చాడు

"అయ్యయ్యో! ఎక్కడికి వెళ్ళమంటారండీ నన్ను! ఐనా ఇదేం అపవాదండీ, నామీద తోశారు!" కల్యాణి వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ ఇరుగుపొరుగువాళ్లు చూచిపోతారేమోనని తలుపు మూసుకోబోయింది

"మాన మర్యాదలు నశించేలా కలిసేపని చేసి, మళ్ళీ తలుపుమూసుకుంటావెందుకు! వెళ్లి ఆ స్కూల్లోవున్నాడు మీఅన్నయ్య చూడు కల్యాణీ! కోపంవచ్చిందంటే నేను పశువుని ఆ డబ్బుతీసుకెళ్ళి అతడిముఖాన కొట్టి, మరి ఇంకోకపని చూడు. నన్నుయింకా కొద్దిరోజులపాటు ఈ లోకంలో తలెత్తుక తిరగనీయ్!" రాధాపతి పెరటి తలుపులు తెరచుకుని పొలాల్లోపడి ఊరికి దూరంగా వెళ్లిపోయాడు

ఏడుస్తున్న కల్యాణిపైన బడిబిడ్డలుకూడా ఏడువసాగారు ఊళ్ళో అన్ని యిళ్లల్లోనూ దీపాలు వెలిగాయి. రాధాపతి యింట్లో మాత్రం ఆ రోజు రాత్రి దీపం వెలుగలేదు. ఊరంతా మాటుమణిగింది బిడ్డలు ఏడ్చిఏడ్చి నిద్రపోయారు. కల్యాణి తలుపు తెరచుకుని వీధిలోకి వచ్చి మెల్లగా స్కూలువైపు నడువసాగింది

స్కూల్లో దీపం వెలుగుతోంది ఊళ్ళో పెద్దమనుష్యుల్లో [illegible] ప్రయోగ [illegible] ద్వారానికి ఆవల నిలబడింది

[illegible] అంటున్నాడు: "మీకెంతచెప్పినా ఆ అమ్మాయి యింతటి పని చేసిందంటే నమ్మలేకపోతున్నానండీ! ఐనా కాలంమారింది. ఇప్పుడా సత్యహరిశ్చంద్రుడు బ్రతికివున్నా రోజుకొకటి రెండబద్ధాలు చెప్పకుండా వుండలేకపోయేవాడేమో!"

"పోయింది పదులూ, నూర్లూ అయితే అయ్యగారు యింతదూరం వచ్చేవారే కాదు నరసయ్యా! ఒకటి కాదు, రెండుకాదు ఐదు వేలు! ఒక్కసారిగా ఐదు వేలు పోయి, అదీ ఎలాపోయిందో తెలిసికూడా, యింకా ఈయన యింత నెమ్మదిగా వున్నారంటే, చూచుకో, నిండుకుండ తొణకదన్నదెందుకో! చూడండి బాబయ్యగారూ! మీ సొమ్ము గట్టిదైతే తెల్లవారేసరికి మిమ్మల్ని వెదుక్కుంటూ వస్తుంది మీరు నిశ్చింతగా పడుకుని నిద్రపోండి" ఇంకొకాయన సాగదీశాడు

కల్యాణి గిరుక్కున వెనుదిగిరి ఇంటికి దారితీసింది పిల్లల్ని ప్రక్కలో పడుకోబెట్టుకుని పెరట్లో పడుకున్న భర్తని మాగింది వంటయింట్లో తను పొయిమీదనే విడిచిపెట్టిన అన్నం చిమిడిపోయింది తను కాపురానికి వచ్చిన ఏడేనిమిదేళ్ళలో భర్త పస్తుపడుకున్న రోజొక్కటీ లేదు ఈ రోజు ఉత్త పుణ్యానికి నిర్నిమిత్తంగా ఈ అభాండంవచ్చి తన తలపైన వ్రాలింది వ్రాలితేనేం! ఎలాటివారికైనా ఇలాటికొన్ని గనలు సంభవిస్తుంటాయ్ ఏనాటికైనా తన నిర్దోషిత్వం బుజువవుతుంది

కల్యాణి పడుకోలేదు. ప్రక్కయింటిలో గోడగడియారం పన్నెండుసార్లు మ్రోగేదాకా ఆమె గుమ్మంలో తలవంచుకుని కూర్చుంది అప్పుడు లేచి తలుపుతీసి మళ్ళీ స్కూలువైపు నడిచింది నిజానిజాలు తేల్చ

శ్రీ వత్స వారి
స్కిన్ డెక్స్
గురదలకు, పుండ్లకు, చర్మవ్యాధులకు
దివ్యాంజనము.

★ చీమలు పెట్టిన పుట్టలు ★

చేసిన పెద్దమనుషులందరూ వెళ్ళిపోయారు నాగరాజొక్కడు మాత్రం రెండు బెంచీలు దగ్గరగా వేసుకుని పడుకున్నాడు కల్యాణి లోపలికి వెళ్ళింది. నాగరాజు పాదాలచెంత బెంచీపైన కూర్చుంటూ "అన్నయ్యా, అన్నయ్యా" అని పిలిచింది నాగరాజు ఉలికిపడి లేచాడు. లేస్తూనే చెల్లెల్ని చూచాడు. చూచి ముఖం మరోవైపు త్రిప్పుకున్నాడు.

కల్యాణి లేచి నిల్చుంటూ "ముఖం త్రిప్పుకోకన్నయ్యా! నన్నొకసారి చూడ్డానికైనా నీకు మనస్కరించడంలేదు కదూ! అవును. నే నీనాడు భర్తచేత నీచురాల్నిగా భావింపబడినదాన్ని ఈ నాడు నేను లోకంచేత మోసగత్తెగా, దొంగగా ఎంచబడినదాన్ని. లోకులు కాకులు. నేను వాళ్ల సంగతి చెప్పడంలేదు నువ్వు నాకు అన్నయ్యవి. నాన్నగారు చనిపోయి పదేళ్లయింది. అమ్మ నాకు తెలియకముందే చనిపోయింది. నాకు తల్లయినా తండ్రయినా నువ్వేనని నే ననుకున్న రోజులున్నాయి అప్పటికీ యిప్పటికీ నీలో చాలా మార్పువచ్చింది నీకూ నాకూమధ్య ఇనుపగోడలు లేచాయి లేక లేక నేను నీయింటికి వచ్చాను. మావదిన నాకోసం ఒకగది ప్రత్యేకించింది. అమ్మవుంటే నే నామె ఒడిలో పడుకునేదాన్ని! నే నా గదిలోనే నాబిడ్డలతోబాటు పదిపదిహేనురోజులు కాలంగడిపాను ఒకనాడైనా నువ్వు ఇలా రారా బాబూ అంటూ ఒక పుత్రాడినైనా చేరదీయలేదు నువ్వా పుత్రాళ్ళకి మేనమామవి వాళ్ళపైన నీకంత అంతఃకరణ ఉంది అదలా వుంచనీ! నీబావమరది నీకు అమాయకుడిలా కనిపించాడు. నేను మాయలాడినని నువ్వు నోరువిడిచి చెప్పలేదు అది నా అదృష్టం! వాడు మొదట నీకుతగిన మొగుడు దొరకలేదంటూ ఉపక్రమించాడు ఆసాయంత్రం ప్రేమలేఖ వ్రాశాడు. ఆరాత్రి దౌర్జన్యం చేయాలని చూచాడు. వాడు నీపాలిటికి గొప్ప సంస్కారం కలిగినవాడిలా కనిపించాడు. నేను విశాలదృక్పథం లేనిదాన్నయ్యాను. ఇన్నిమాట లెందుకన్నయ్యా! నేను నీయింటికి రావడమే తప్పు పొరబాటు జరిగింది. వినా ఈమాటలన్నీ నీకనవసరం.

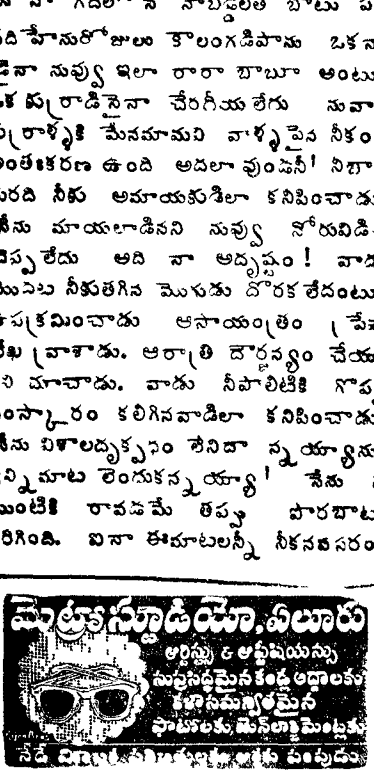

నీడబ్బు పోయింది. ఇప్పుడు నీచింత అది! నేను కావలిస్తే నాబిడ్డలపైన ప్రమాణం చేసి చెబుతాను నీడబ్బేమైందో నాకు తెలియదు ఈరోజు నువ్వు ఊరినుంచి వచ్చావు తిండి లేకుండా పడుకున్నావు నువ్వొక్కడివే కాదు ఆయన నిండుపస్తుతో పెరట్లో పైగుడ్డయినా పరుచుకోకుండా పడుకున్నారు. ఈరోజు నన్నాయన మెడబట్టి బయటికి గెంటబోయారు. ఎలాగూ నాకు పుట్టినిల్లు కరువైపోయింది మెట్టినింటికి కూడా ఎసరు పెట్టదలచుకోకు. నీకు చేతులెత్తి నమస్కరిస్తున్నాను నువ్వు తెల్లవారకముందే యిక్కడినుంచీ వెళ్లిపో"

నాగరాజు తల దిమ్మతిరిగింది. అతడు "లేదు కల్యాణీ నువ్వలా చేసివుండవని నాలోనాకు ఎవరో చెబుతున్నా వినిపించుకోకపోయాను. నేను పాపిష్టివాణ్ణి" అనాలనుకున్నాడు. కానీ ఆలోపలే కల్యాణి అక్కడినుంచీ వెళ్ళిపోయింది.

6

నాగరాజు స్వగ్రామానికి తిరిగివెళ్లి గ్రామమునసబు ద్వారా పోలీసులకు ఫిర్యాదుచేశాడు పదిరోజుల తర్వాత పోలీసులు గిండీ గుఱ్ఱప్పందాల్లో ఒకవ్యక్తిని అనుమానించి అరెస్టుచేశారు పోయింది పోనూ అతడివద్ద మిగిలివున్న రెండువేల రూపాయలు స్వాధీనం చేసుకొని నాగరాజుకు కబురు పంపారు నాగరాజు మదరాసు వెళ్లాడు కటకటాల్లోవున్న ఖైదీని చూచాడు. "ఇతణ్ణి మీ రెరుగుదురాండీ" అని సబ్ ఇన్స్పెక్టరు ప్రశ్నించాడు. నాగరాజు తల ఊపాడు "ఇది చాలా అసాధ్యమైన ఘటంలా కనిపిస్తోందండీ! ఇతడు దొంగతనమే నాకు తెలియదు పొమ్మంటున్నాడు. ఇంటియజమానురాలే స్వయంగా ఇతడికి డబ్బిచ్చి వాడుకోమందట!" అన్నాడు సబ్ఇన్స్పెక్టర్ నాగరాజు అతడిచేతులు పట్టుకొని "దయచేసి వీడిని వదిలివేయండి ఇన్స్పెక్టరుగారూ! లేకుంటే ఆడది బోనులో నిలబడవలసివస్తుంది" అన్నాడు ఇన్స్పెక్టరు "అబ్బే, వీల్లేదండీ! ఫైలు పైవాళ్ళదాకా వెళ్ళిపోయింది. ఇక కేసు జరగాల్సిందే" అన్నాడు.

నాగరాజు ఖైదీతో పది నిమిషాలపాటు మాట్లాడడానికి పర్మిషనుతీసుకుని కటకటాలదగ్గరికి వెళ్లాడు "ఒరే వాసూ!" అని పిలిచాడు. వాసు గోడవైపు తిరిగి నిల్చున్నాడు నాగరాజు గోడని వుద్దేశించి చెప్పుకుపోయాడు "రంగధామయ్యగారు పిల్లలులేక నన్ను దత్తత చేసుకున్నారు. నాకూ బిడ్డలులేరు! ఈ ఆస్తి ఎప్పటికైనా అన్యాక్రాంతమై పోయేదే. నువ్వు అయిదు వేలు కాజేసినందుకు నాకు చింతలేదు కానీ ఈ గుణాన్ని నువ్వొక నిర్దోషిపైన తోయజూశావు పైగా ఈ దొంగతనం చేయడంలో నీ ప్రయోజకత్వ మేమీ లేదని ఇంటావిడే నీకీ పైకాన్ని కాజేయడంలో తోడ్పడిందనీ అంటున్నావని విన్నాను కావచ్చు! ఏ పుట్టలో ఏ పాముంటుందో ఎవరికెరుక! ఇక కేసుజరుగుతుంది. జరగాల్సిందే! అక్కా తమ్ముళ్ళు ఒకరిపైన మరొకరు నేరారోపణ చేసుకుని, నామానమర్యాదల్ని నట్టేట్లో కలుపబోతున్నారు నలుగురూ నన్ను చూచి నవ్వుతారు నవ్వాలిసిందే! నేను చేసిన అపరాధానికి అదే నాకు శిక్ష!"

వెనుకనుంచీ పోలీసు "ఐదునిమిషాలయిపోయిందండీ" అన్నాడు 'నా మాటలు కూడా అయిపోయాయి' అనుకుంటూ నాగరాజు స్టేషనునుంచీ బయటికి వచ్చి, అక్కడినుంచీ సరాసరి పోస్టాఫీసుకి వెళ్లి కార్డుతీసి "చిరంజీవి చెల్లెలు కల్యాణికి అన్న దీవించి వ్రాయునది. నిష్కారణంగా నిన్ను అనుమానించాను నిజమైన దొంగ పట్టుబడ్డాడు నన్ను మన్నించగలిగితే మన్నించు" అని వ్రాసి సంతకం చేసి పోస్టు చేశాడు. రెండు మూడువారాలవరకూ ప్రత్యుత్తరంకోసం నిరీక్షించాడు తరువాత మళ్ళీ ఇంకొకజాబు వ్రాస్తూ దానితో [illegible] బడికట్టడంకోసం అయిదువందల రూపాయలు ఇన్స్యూరుచేసి పంపించాడు పంపిన నాలుగోరోజున అది తిరిగి నాగరాజు చేతికే వచ్చింది దానితోబాటూ మరొక కార్డుగూడా అందింది. కార్డులో ముచ్చటగా మూడుపంక్తులు మాత్రమే వున్నాయి "అన్నయ్యా! నా నిర్దోషిత్వం బయటపడ్డం మాత్రమే నాకు కావలిసింది. లేదంటే అన్న చెల్లెలిపట్ల చూపించవలసిన ఆదరంలో శతాంశమో, సహస్రాంశమో నీనుంచీ కోరుతున్నానంతే! డబ్బు నాకు అవసరంలేదు మరచిపోకు ఇట్లు నీ చెల్లెలు కల్యాణి"

★

రాజా - పేద
వెల రు. 2-0-0
తపాల ఖర్చులు ప్రత్యేకం.
ఆంధ్ర గ్రంథమాల,
మద్రాసు-1